

Te besluiten om:

1. Het college voor te stellen om de volgende zienswijzen in te dienen op de Uitgangspuntennota 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG):
 1. de GGD te verzoeken om mee te denken in financieel uitdagende tijden;
 2. de GGD te verzoeken de huidige producten en diensten voor mentale gezondheid in kaart te brengen;
 3. de GGD op te roepen tot meer samenwerking met andere GGD regio's;
 4. de GGD te verzoeken te verkennen wat de toegevoegde waarde is van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota.

Inleiding

De gemeente is volgens de Wet publieke gezondheid verplicht om een Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden. Dit betekent dat wij samen met 21 andere gemeenten de GGD Noord- en Oost-Gelderland (NOG) financieren op basis van een inwonerbijdrage. Gemeente Apeldoorn heeft de jeugdgezondheidszorg niet bij de GGD belegd. Dat deel financieren wij met 20 andere gemeenten.

Op 27 november jl. heeft de GGD NOG de Uitgangspuntennota 2026 aan u verzonden met het verzoek om eventuele zienswijzen hierop voor 1 maart 2025 in te dienen. Dit is conform de Gemeenschappelijke Regeling (GR) van de GGD NOG, waarin is opgenomen dat gemeenteraden de mogelijkheid hebben om een zienswijze in te dienen op de Uitgangspuntennota 2026.

Argumenten

1.1. De Uitgangspuntennota 2026 geeft inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen met mogelijke gevolgen voor de Programmabegroting 2026

In de Uitgangspuntennota staan de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het opstellen van de begroting 2026. De – voor zover nu bekend – belangrijkste ontwikkelingen staan in de nota opgenomen. De relevantste ontwikkelingen zijn:

- De indexering van de inwonerbijdrage 2026 met 4,57%;
- De GGD NOG wenst het gesprek te gaan over het toekomstperspectief voor de GGD NOG op korte, middellange en lange termijn;
- Specifieke ontwikkelen op de volgende gebieden: kleinschalige vaccinatie locaties door wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma, bestuurlijke afspraken over huisvesting jeugdgezondheid, aanbesteding forensische geneeskunde, taakuitbreiding lijkschouwer door een voorgenomen wetswijziging, uitstel van het vaccinatiecentrum 18 jaar en ouder, ontwikkeling indicatoren voor inzet GGD, korting op gelden seksuele gezondheid en het instellen van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie;
- Geen nieuw beleid: voor zover de GGD NOG op dit moment voorziet komen er voor de begroting voor 2026 geen voorstellen voor nieuw beleid.

1.2. De GGD denkt mee in financieel uitdagende tijden

Voor gemeenten en GGD'en zijn het financieel uitdagende tijden. Voor gemeenten nadert het ravijnjaar 2026. Daarnaast bezuinigt het huidige kabinet rechtstreeks op de GGD'en door het schrappen van de door het vorige kabinet toegezegde middelen voor pandemische paraatheid. Ook is er een extra bezuiniging van het kabinet op preventie.

De GGD NOG geeft in de Uitgangspuntennota 2026 aan dat er weinig tot geen ruimte om op de huidige uitvoering van taken te bezuinigen. Het voorstel aan uw raad is om de GGD NOG te verzoeken om in gesprek te gaan over het huidige takenpakket en op zoek te gaan naar besparingsmogelijkheden. Daarbij zijn er mogelijkheden voor het niet meer uitvoeren van niet wettelijke taken. De suggestie is om bijvoorbeeld de programma's 'NOG Fitter en Vitaler' en de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) 'SLIMMER' niet meer aan te bieden. Beide programma's vallen onder de niet wettelijke taken en zijn bovendien ook uit te voeren door marktpartijen. Naast besparingsmogelijkheden verzoeken wij de GGD NOG in te zetten op het aantrekken van meer externe (Europese) subsidies en fondsen.

Daarnaast stellen wij u voor, om de GGD NOG te verzoeken bij een verwachte toename van kosten in gesprek te gaan met gemeenten over mogelijke oplossingen. Zo is het verzoek om voor de verwachte meerkosten voor kleinschalige vaccinatie locaties actief de samenwerking te zoeken met de aanbieders van de jeugd gezondheidszorg voor 0-4 jarigen.

1.3. De GGD zet meer in op mentale gezondheid bij de jeugd

In de Bestuursagenda 2023-2027 is 'Mentale gezondheid' één van de vier inhoudelijke speerpunten. Diverse onderzoeken laten zien dat de mentale gezondheid van met name de jeugd verder afneemt. De resultaten van de producten en diensten van de GGD NOG zijn op regionaal en lokaal niveau nog niet goed inzichtelijk. Wij stellen uw raad voor om de GGD NOG te verzoeken eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid in kaart te brengen. De vervolgstap is om deze dienstverlening (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten.

1.4. De GGD NOG onderzoekt de mogelijkheid tot meer samenwerking tussen de verschillende GGD regio's

De GGD NOG zoekt steeds meer de samenwerking met andere GGD regio's, onder andere via het Servicecentrum en voor forensische geneeskunde. Ons voorstel is om de GGD NOG te verzoeken om ook voor andere producten en diensten nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD regio's; te denken valt aan datagericht werken en ook het verkennen van de mogelijkheden van toepassing van Artificial Intelligence (AI) binnen de Publieke Gezondheid.

1.5. Een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota heeft weinig meerwaarde

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is het geen verplichting om een zienswijzeprocedure te doorlopen voor de Uitgangspuntennota. Bij de Uitgangspuntennota 2024 heeft de GGD NOG ervoor gekozen om – evenals andere gemeenschappelijke regelingen zoals de VNOG – geen zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota te doorlopen. Mede op verzoek van een aantal gemeenten is bij de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) eind 2024 toch besloten om het doorlopen van een zienswijzeprocedure in de gewijzigde GR op te nemen.

In deze snel veranderende tijden is de sturingsmogelijkheid voor raden via de Uitgangspuntennota beperkt. Veelal is het doorlopen van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota een herhaling van zetten van de wel wettelijk verplichte zienswijzeprocedure op de Programmabegroting. Met het instellen van een raadsadviescommissie krijgen raden bovendien een extra sturingsinstrument in handen.

Het verzoek aan de GGD NOG is te verkennen of er bij de meerderheid van de gemeenten draagvlak is om in de toekomst (evenals bij de Uitgangspuntennota 2024) geen zienswijzeprocedure meer te doorlopen bij een Uitgangspuntennota.

Financiën

In de Uitgangspuntennota staan de globale financiële kaders voor de Programmabegroting 2026 uitgewerkt. De daadwerkelijke financiële uitwerking volgt in de concept Programmabegroting voor 2026.

Op basis van de actuele informatie van het CPB (Centraal Planbureau) stelt de GGD NOG voor om indexering van de totale inwonersbijdrage voor 2026 vast te stellen op 4,57%. De berekening van dit indexpercentage is volgens de door het algemeen bestuur in de vergadering van 21 november 2019 vastgestelde indexeringssystematiek. Deze systematiek gaat uit van: het basisjaar is het jaar van de begroting minus twee jaar, de indexcijfers uit de CPB-kortetermijnraming van september en de verdeling van de kosten in 70% loonkosten (loonvoet sector overheid) en 30% materiële kosten. De gebruikte indexcijfers zijn: loonkosten 3,80%, materiële kosten 2,20%. De gemeente Doetinchem volgt voor de eigen begroting de met de GGD NOG afgesproken indexatiesystematiek.

In de tabel hieronder staan de kosten van de inwonersbijdrage van de gemeente Doetinchem van zowel de definitieve Programmabegroting 2025 als de Uitgangspuntennota 2026 in één overzicht. In 2026 is er sprake van een structurele stijging van de totale inwonersbijdrage van € 67.884,- ten opzichte van 2025.

Overzicht inwonerbijdrage GGD NOG gemeente Doetinchem						
Jaar	Inwoners	Publieke gezondheid	Jeugdgezondheid	Totale inwonerbijdrage	Incidentele bijdrage GGD NOG Robuust	Totaal
2025 Definitieve programmabegroting	59.613	€ 634.667	€ 701.166	€ 1.335.833	€ 19.067	€1.354.901
2026 Uitgangspuntennota	59.881	€ 666.920	€ 736.798	€ 1.403.717	€ 0	€1.403.717
Ontwikkelingen 2025-2026	268	€ 32.253	€ 35.632	€ 67.884		

Doordat het programma GGD NOG Robuust in 2025 afloopt, is er vanaf 2026 geen incidentele bijdrage meer nodig voor dit programma ter versterking van de GGD NOG.

Kanttekeningen

1.1 Zienswijzen zijn niet bindend

Het indienen van een zienswijze past binnen de kaderstellende rol van de raden en is een manier om invloed uit te oefenen op de GGD NOG. Zienswijzen zijn echter niet bindend. De GGD NOG is een gemeenschappelijke regeling van 22 gemeenten in de regio Noord-Oost Gelderland. Een zienswijze vanuit één of twee raden heeft meestal weinig invloed op deze gemeenschappelijke regeling. Het is daarom van belang om draagvlak te zoeken bij andere gemeenten in onze regio. Over de voorgestelde zienswijzen is afstemming geweest in de regio Achterhoek en met de andere subregio's binnen onze GGD-regio (Noord-Veluwe en Midden IJssel en Oost-Veluwe), wat heeft geleid tot vergelijkbare voorgestelde zienswijzen.

Vervolg

- Wij informeren de GGD NOG over de voorgestelde zienswijzen.
- De GGD stuurt de conceptprogrammabegroting 2026 in april naar de colleges en raden.
- De raad kan een zienswijze indienen op de concept-Programmabegroting.
- Het algemeen bestuur stelt de begroting voor 2026 in september 2025 vast.

Bijlagen

1. Uitgangspuntennota GGD NOG 2026
2. Conceptbrief college aan GGD NOG

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

mr. G.A. Karssenbergh

mr. M. Boumans MBA MPM